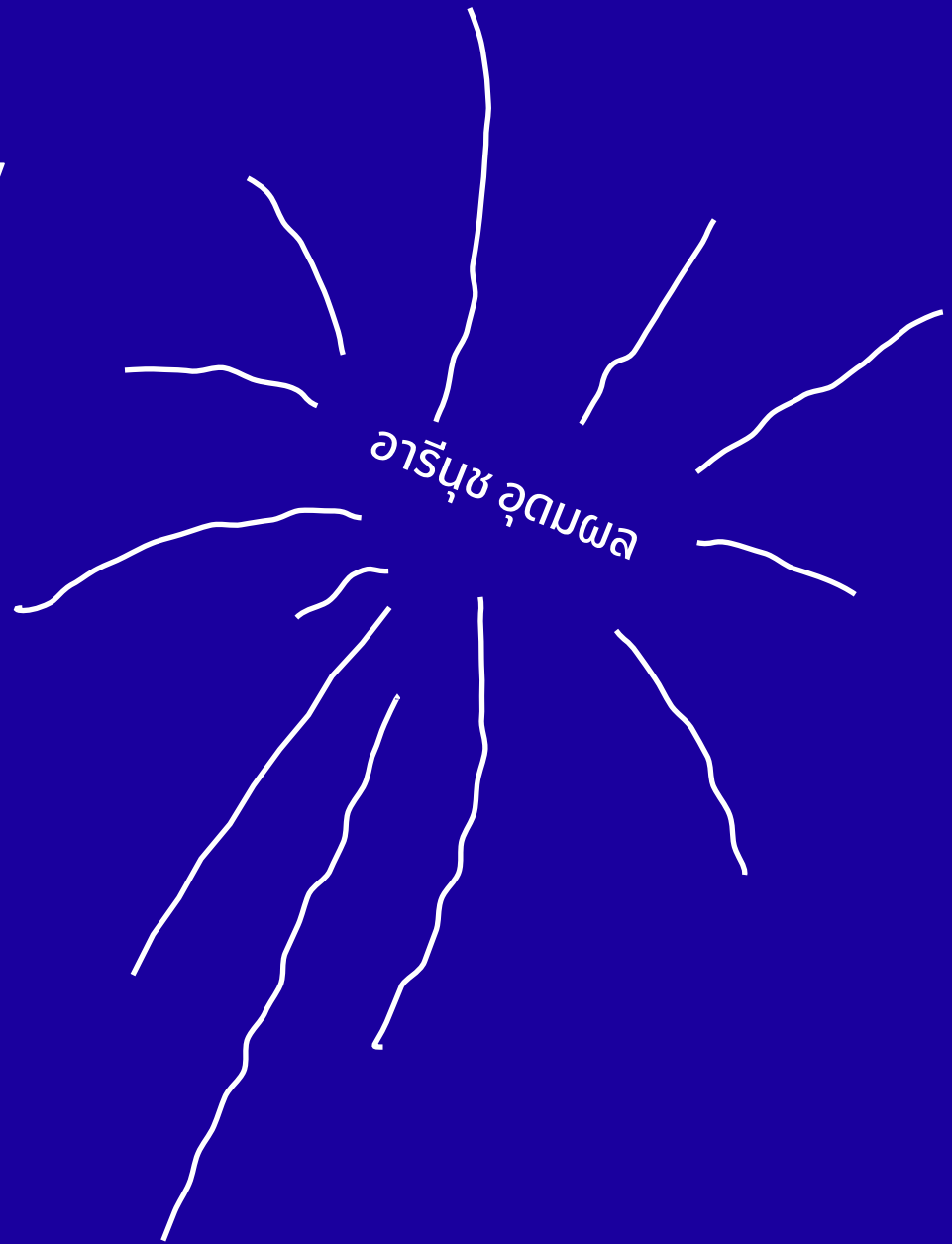
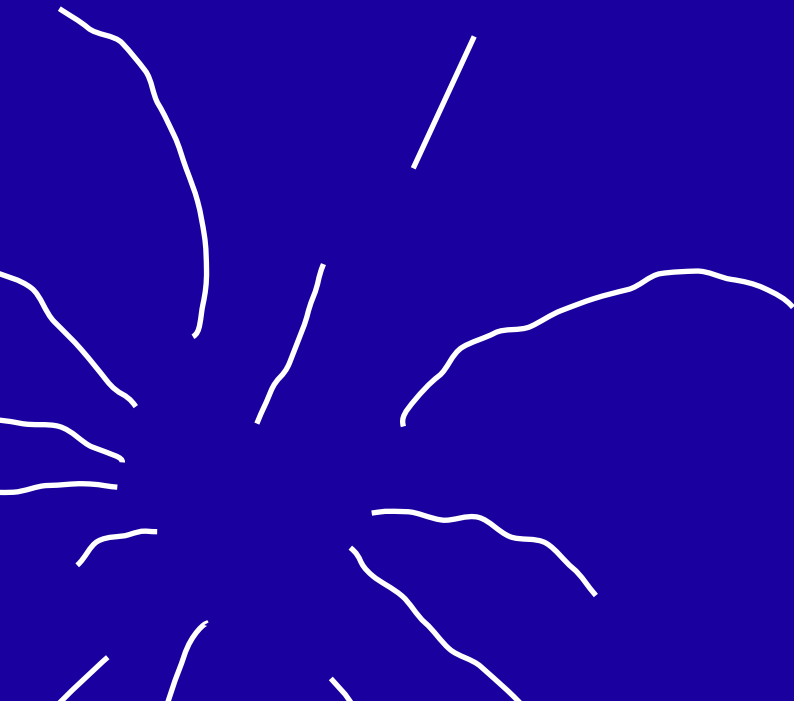

Art Writing

In Process

Bodies and Street text: ส่องภาษนะกักเก็บความ
ทรงจำ สดับฟังคำกู่ท่องไร้เสียง

lab

Bodies and Street text: ส่องภาษนะกักเก็บความทรงจำ สตับฟังคำกู่ก้องไร้เสียง

อารีบุษ อุดมผล

สารพันถ้อยคำกำเนิดขึ้นใต้เพดานของระบบ ชุ่มเสียงก่นด่า เรียกร้อง ต่อลองต่างสุขมอยู่อย่างล่องหนเมื่อ “พูดไปสองไพเบี้ย นิ่งเสียตำลึงทอง” การพูดกล่าวเจรจาอาจไม่ใช่คำตอบ หากแต่เป็นการนิ่งเฉย สงวนทุกคำพูดและลงมือขีดเขียน ปะติดปะต่อแทนการกู่ก้องร้องตะโกน ดังเช่นหลังม่านนิทรรศการ Early Years Project ครั้งที่ 9: Action Speak Louder? พูดไปสองไพเบี้ย? ที่ต่างซุกซ่อนถ้อยคำไว้ ผ่านการสร้างสรรคและจัดวางเพื่อสื่อสารกับผู้ชมอย่างนิ่งเงียบงัน

นิทรรศการ Early Years Project หรือโครงการบ่มเพาะและสร้างเครือข่ายศิลปินรุ่นใหม่ ครั้งที่ 9 นี้ จัดขึ้นโดยหอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร ภายใต้แนวคิด Action Speak Louder? พูดไปสองไพเบี้ย? เพื่อนำเสนอผลงานศิลปะร่วมสมัยของศิลปินรุ่นใหม่ทั้ง 8 คน ผ่านการเชิญผู้ชมร่วมสตับฟังเสียงและส่องทักตะหนัซุกซ่อนอยู่ภายใต้ผลงานสร้างสรรค์เมื่อเสียงที่ได้ยินผ่านสัมผัสและสายตาอาจจุดประกายบางสิ่งขึ้นมาโดยไม่รู้ตัว

เอะอะ อืออึง โอโหโฮ ฟังเสียงสีกหรือจากเรือนกายสู่ระบบสาธารณสุข

ภาพเปลือกตาปรี๊ดคล้ายยามลืมตาตื่นฉายขึ้น ศีรษะอาจสัมผัสกับหน้าขาเพราะทำนั่งคุกคู้คล้ายสัตว์ในกระดอง กระดุกสันหลังปูดนูน เขาบีบคั้นน่องขา รอยซ้ำของเส้นเลือดประดับชัดอยู่ตรงนั้น แรงบีบกดมากพอจะส่งต่อมายังผู้ชม เสียงเครื่องวัดชีพจรดังแทรกสลับกับเสียงขานคิวเข้ารักษา ม่านสีใส่กั้นฉากพื้นที่จัดแสดง ภาพถ่ายรอยซ้ำของเส้นเลือดประดับเรียงกันฝั่งขวา และเอกสารทางการแพทย์จากโลหะเยื้องอยู่ไม่ไกล สรรพสิ่งแวดล้อมพาผัสสะหวนคืนสู่ประสบการณ์ส่วนบุคคล อาจวิตก หวาดหวั่น หรือหว้าวุ่น เมื่อการเจ็บป่วยไม่เลือกคนและสิทธิการรักษาไม่เคยได้มาโดยง่าย

ผลงานดังกล่าวคือ Bodies of Memo โดยภาคภูมิ ณ์ชปภัสสร ศิลปะจัดวางจากภาพเคลื่อนไหว ภาพถ่ายและเอกสารรังสีวิทยา ผลงานนี้เริ่มต้นจากความผิดปกติของหลอดเลือดดำบริเวณน่องซ้ายของศิลปินก่อนกระบวนการรักษาจะนำไปสู่การตั้งคำถามกับระบบโครงสร้างตั้งแต่สิทธิประกันสุขภาพตลอดจนอุปสรรคการเข้าถึงการรักษา ผลงานนี้จึงพาผู้ชมหวนระลึกถึงประสบการณ์ร่วม รวบรวมว่าร่างกายเป็นภาษนะกักเก็บความทรงจำ เมื่อทุกรอยแผล ทุกรอยคอดของเส้นเลือด ไม่ใช่เพียงบันทึกการสีกกร่อนของสุขภาพ แต่เป็นบันทึกเสียงอันซอกซ้าจากระบบอันเหลื่อมล้ำในขณะเดียวกัน

ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะมีระบบหลักประกันสุขภาพครอบคลุมคนเกือบทั้งประเทศ อาทิ ระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (บัตรทอง) ระบบสวัสดิการข้าราชการ และระบบประกันสังคม แต่ปัญหาเชิงโครงสร้างยังคงฝังรากลึก เนื่องจากโรงพยาบาลไม่ได้ถูกจัดสรรให้ประชาชนเข้าถึงได้อย่างเพียงพอ รวมถึงบางสถานบริการก็ไม่มีศักยภาพการรักษาครอบคลุมทุก ๆ ด้าน กลุ่มคนเปราะบางจำนวนมากกลับยังคงประสบกับปัญหาความเหลื่อมล้ำ ดังกล่าว เมื่อเพศ ภาษา เชื้อชาติ สถานะทางสังคมกลับกลายมาเป็นอุปสรรคในการเข้ารับการรักษา (วรธา มังคลสีบสกุล, 2565) Bodies of Memo จึงหยิบนำบรรยากาศของโรงพยาบาล การรอคอยการรักษาอันไร้ที่สิ้นสุดมาจำลองไว้ในห้องจัดแสดงชั้นเจ็ด ตั้งแต่ยามผู้ชมย่างกายผ่านม่านใส นั่งชมบันทึกความเจ็บป่วยของร่างกายและระดับฟังเสียงแข็งแรงแในสถานพยาบาล คล้ายได้ย้อนกลับไปวันที่รอคอยการรักษาด้วยความหวัง หวังว่าความเจ็บปวดจะทุเลาลง หวังว่า “เรา” จะมีสิทธิรักษากันอย่างเท่าเทียม

กริ้วโกรธ เกรี้ยวกราด กลัดกลุ้ม ฟังเสียงอัดอั้นหลังจกมหานคร

รอยพ่นตัวอักษรหลากสีร้อยเรียงได้ศัพท์ ไม่ได้ศัพท์ปะปนกันเต็มผืนผ้าใบยาวหลายเมตร ตวัดวาด ลบล้าง เขียนทับวนซ้ำจนเป็นความแออัด อัดอั้นจากห้วงอารมณ์ หากกวาดสายตาทั่วผืนผ้าใบอาจพบกับคำสบถ คำสาธภาพ คำเยินยอ หรืออาจไม่พบอะไรเลย แต่หากหันหลังเคลื่อนสายตามายังโครงเหล็ก เหยหน้าชมจอภาพเหนือศีรษะใต้โครงนั้นก็จะพบกับเบื้องหลังผืนผ้าใบที่อาศัยการวาดทับข้อความบนเสา กำแพงหรือพื้นที่ใด ๆ ทั่วกรุงเทพ ก่อนจะพบกับบันทึกของศิลปินไม่ไกลจากกัน บันทึกบอกเล่าที่มาของผลงาน เมื่อข้อความไร้ชื่อผู้เขียนเหล่านี้กำลังบอกเล่าความทรงจำของอารมณ์ไม่ต่างจากบันทึกทางประวัติศาสตร์

Residual Confession: Temporary Book- Doc Street Text เป็นผลงานของวรรณพล แสนคำ เริ่มต้นจากการเก็บบันทึกข้อความบนกำแพงและพื้นที่สาธารณะในกรุงเทพมหานคร ก่อนจะแปลงเป็นผลงานสร้างสรรค์ ตั้งแต่การวาดทับ ปะติดปะต่อถ้อยคำเป็นศิลปะสองมิติ ตลอดจนบันทึกกระแสธารความคิดและถ่ายทอดกระบวนการทำงานในรูปแบบวิดีโอ ผลงานนี้เก็บเสียงของเมืองในฐานะความทรงจำชั่วคราวของพื้นที่ก่อนกาลเวลาและมวลอารมณ์ฉบับใหม่จะลบล้างหรือแทนที่ เพื่อเชิญชวนผู้ชมมาร่วมฟังเสียงและสร้างบทสนทนาจากความรู้สึก ความทรงจำ หลังจากของเมืองใหญ่

ถึงแม้ว่าผลงานชิ้นนี้จะเป็นการนำกราฟฟิตี (Graffiti) ศิลปะการวาด ฟ่นสี หรือขีดเขียนในพื้นที่สาธารณะมาตีความในสื่อใหม่ แต่ทัศนะของผู้คนในพื้นที่การดิ้นรนท่ามกลางปัญหา ความเหลื่อมล้ำ ระบบทุนนิยม และความยากจนกลับยังคงติดตรึงราวกับไม่เคยกลายเป็นอื่น พื้นที่สังกะสี เสาไฟฟ้า กำแพงปูนเปลือยกลายเป็นพื้นที่แสดงความต้องการ การมีตัวตน และท้าทายบรรทัดฐานทางสังคม กล่าวคือเป็นกระบวนการแย่งชิงพื้นที่ความหมายจากสังคมหรือผู้มีอำนาจ (Thereporters, 2566) ราวกับว่าเสียงของคนตัวเล็กนิรนามทั้งหลายได้แผดเสียงสู่พื้นที่สาธารณะ จากระหว่างทางของท้องถนนสู่พื้นที่ห้องจัดแสดง เปิดพื้นที่ให้ผู้คนสร้างความหมายอีกหนึ่งฉบับจากประสบการณ์เฉพาะบุคคล หากเราต่างอยู่ใต้หลังคาที่เรียกว่าสังคมเดียวกัน

ฟังเสียงมวลอารมณ์ของสังคม จากเรือนร่างถึงข้างถนน

Bodies of Memo และ Residual Confession: Temporary Book- Doc Street Text จึงเป็นสองผลงานที่จะพาเหล่าผู้ชมย้อนฟังซุ่มเสียงในใจท่ามกลางวิกฤตทางสังคม เมื่อยามเหล่าศิลปินคว้าเครื่องมือสร้างสรรค์มา ขีดเขียน ตัดทอน ทำซ้ำ เสียงรบกวนหรือกลับคล้ายจะดังขึ้นมา โสียดประสาทไม่ได้รับเพียงเสียงแต่ทุกผัสสะต่างสัมผัสถึงแก่นสาร แก่นสารที่อุดมไปด้วยความ อื้ออึง ความอัดอั้น แหม่นด้วยความหวัง หวังว่าเสียงเหล่านี้จะส่งต่อยังผู้ชมได้ แม้จะไม่มีเสียงใด ๆ เลยก็ตาม ดังชื่อของนิทรรศการที่ว่า “Action Speak Louder? พุดไปสองไพเบี้ย?”

อ้างอิง

ณัฐภัทร ตระกูลทวิสุข. (2566). กราฟฟิตี ศิลปะ? ว่าด้วยการเมืองบนพื้นที่สาธารณะ.

The Reporters. <https://www.thereporters.co/feature/n0206231830/>

วรธา มงคลสืบสกุล. (2565). การเข้าถึงบริการสาธารณสุขของไทย : ภาพสะท้อนและความเหลื่อมล้ำของกลุ่มเปราะบาง. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์, 6(1)

